JAARGANG XVII / 43 (878) 20 APRIL 1940

WEEKBLAD VAN HET NEDERLANDS SYNDICALISTISCH VAKVERBOND
AANGESLOTEN BIJ DE INTERNATIONALE ARBEIDERS-ASSOCIATIE

DE SYNDICALIST

BESTEELT ELKANDER NIET VERMOORDT ELKANDER NIET

J) Besteelt elkander niet! Vermoordt elkander niet! Ziedaar de kern van onze syndicalistische beginselen.
Het zijn geen negatieve leuzen. Negatief is de diefstal, en de arbeid — de tegenstelling van diefstal -- is positief. Negatief is de moord. Want positief is het leven. Besteelt elkander niet! Vermoordt elkander niet! Dat betekent: stel eerlijk de arbeid in dienst van het leven.
Is er iemand, die openlijk het tegenovergestelde beginsel durft huldigen, n.l. dat men elkander zoveel mogelijk moet bestelen en er niet voor terug behoeft te deinzen eikander te vermoorden, als dit bij het stelen te pas komt?
Een christelijk beginsel is dit zeker niet, want het christendom houdt ons voor onze naaste lief te hebben als ons zelven. Een socialistisch beginsel is het al evenmin, want ieder socialisme stelt zich de vrijheid, de gelijkheid en de broederschap, de opheffing van de uitbuiting en van de internationale broedermoord ten doel. 'Het is ook geen communistisch beginsel, want het communisme wil, dat alle goederen gemeen zullen zijn. Het is ook geen liberaal of vrijzinnig beginsel. Het is een misdadig beginsel. Diefstal en moord 7ijn misdaden, die door geen enkele moraal worden goedgekeurd of in bescherming genomen.
Nochtans wordt deze samenleving van christenen. socialisten, communisten en liberalen in de eerste plaats beheerst door diefstal en moord.
Onze maatschappij is rijker aan producten en aan productiemogelijkheden, dan ooit te voren. Geweldige voorraden van alle mogelijke levensmiddelen zijn en worden vernietigd. Toch lijden millioenen gebrek. Toch is armoede regel, welvaart uitzondering. Ais millioenen mensen van alles ontberen wat door anderen vernietigd wordt, worden zij dan niet bestolen? En als daardoor het sterftecijfer in de volksbuurten zoveel hoger is dan in de wijken der welgestelden, verdient dit dan een andere naam dan moord?
Millioenen worden afgejakkerd, afgebeuld in de fabrieken. De lange werktijden zijn ten dele verdwenen. Maar de rationalisatie is gekomen. „Bedrijfseconomen" - moderne slavendrijvers — hebben tot uitsluitende taak het arbeidstempo steeds meer op te drijven. Met welk doel? Om aan het einde van het jaar een zo hoog mogelijke winst te kunnen vaststellen. Dan wordt de winst verdeeld onder een handvol mensen, die niet werden afgejakkerd, die niet voor ontslag en werkloosheid behoefden te vrezen, die in het bedrijf geen slag werk hebben verricht, die voor het maken dier winst niemendal hebben gedaan. Kort en goed: die winst wordt verdeeld onder de sjacheraars in aandelen aan de internationale beurzen. Is dit geen diefstal?
Wij allen leven van de producten van de bodem, die wij danken aan de arbeid van de bewerkers van het land. Millioenen kleine boeren en tuinders met hun arbeiders, deze vcorbrengers van het voedsel, zijn aan ellende en wanhoop ten prooi. Worden zij niet bestolen?
Het uitroeien van de tuberculose en van de ziekten verspreidende ratten is alleen maar een kwestie van geld. Met het geld weten de bezitters geen raad, landerijen liggen braak, fabrieken staan stil, van honderdduizenden wordt jaar na jaar de arbeidskracht onbenut gelaten. Maar wij zijn te „arm" om de tuberculose afdoende te bestrijden. Dat doen wij met oude postzegels. De ratten kunnen blijven leven en ziekten blijven verspreiden, daar wij het geld er niet voor over hebben om ze te doden.
Als het gaat om het doden van mensen, is het een andere zaak. Is er iets zo goed georganiseerd als het militarisme? Is het niet daaraan, dat wij al het andere ondergeschikt en dienstbaar maken? Is het doel van het militarisme iets anders dan roof of de verdediging van wat men vroeger geroofd heeft? Heeft het daartoe van het doden van mensen door mensen niet een wetenschappelijk gerationaliseerd bedrijf gemaakt en draagt het doden van mensen door mensen, voor dusdanig doel, een andere naam dan mensenmoord?
Kom mij niet aandragen met uw dooddoeners, waarmede gij uw aanpassing bij alles wat gij krachtens eigen overtuiging zoudt moeten verfoeien, nog tracht te verdedigen.

Besteelt elkander niet!
Vermoordt elkander niet!
En spaar mij uw dooddoeners!

Voor alles hebt gij een woord. Om de massa te doen berusten in de permanente chaos, waarin kapitalisme en staat de wereld storten, hebt gij het woord „crisis" uitgevonden, dat een tijdelijk karakter suggereert. Maar deze crises, evenals de oorlogen, zijn geen verontschuldiging, doch een veroordeling van ons maatschappelijke stelsel, dat er de oorzaak van is. Ofschoon het socialisme de afschaffing van het kapitalisme beoogt, stelden zelfs de socialisten van de SDAP. zich na 1929 op het standpunt, dat de arbeiders in een tijd van kapitalistische neergang hun eisen moeten matigen en offers moeten brengen ter wille van het „herstel". Waarvan? Van het kapitalisme. Dat brengen van offers was nonsens, omdat er geen tekort was. Maar socialisten hielpen ze opleggen. De staat moest helpen! Arbeiders, werklozen, kleine middenstanders, kleine boeren, noodlijdende tuinders moesten met behulp van staat en kapitalisme door de crisis heen geholpen worden totdat een nieuwe periode van kapitalistische opbloei zou aanbreken. De opbloei van het kapitalisme heeft men gekregen: in de vorm van oorlog.
Ook de uit de SDAP. voortgekomen partijen, de C.P., de RSP., de OSP., de RSAP. weten geen ander geluid te laten horen, dan staatsbemoeiing, staatshulp, staatszorg, staatssocialisme, staatsslavernij. Maar socialisme betekent vrijheid en gelijkheid, en zij begrijpen niet, hoe geloof in de staat, gehoorzaamheid aan gezag, discipline boven eigen inzicht, aanvaarding van het militarisme de arbeiders weerloos maken tegen het fascisme, dat op dat geloof, op die gehoorzaamheid, op discipline en militarisme steunt en ze totalitair doorvoert. En uit angst voor datzelfde fascisme worden dan weer militarisme en oorlog aanvaard.
Ik ken de verontschuldiging, waarmede gij u troost: gij doet zoveel voor de arbeiders, gij socialisten, katholieken, protestanten, liberalen. Waarlijk, gij zijt filantropen in het kwadraat. Gij maakt van de wereld één groot armenhuis en spoedig leeft het gros der bevolking van de bedeling. Want al hebt gij de namen veranderd, gij doet de regententijd herleven. Maar waarom moet gij toch zoveel doen voor die arme arbeiders? Zij hebben handen aan het lijf. Zij hebben alles voortgebracht wat er is, ook de fabrieken en de machines, de spoorwegen en de schepen, zij hebben de bodem in cultuur gebracht en de mijnen ontgonnen. Waarde heeft dit alles pas als zij er werken. Maar zij hebben er niets over te zeggen, zij werken er alleen als gij het wenst, als gij eraan verdient. Gij hebt ze hun ontnomen. Daarom: besteelt de arbeiders niet, vermoordt de arbeiders niet, en gij kunt met uw filantropie naar de weerga lopen.
Zoals gij u achter „crisis" verschuilt, zo verschuilt gij u achter „oorlog", waarvoor de armen ook alv/eer offers moeten brengen, en de grootste. Gij hebt de oorlog niet gewild, o neen. Maar gij wilt alles wat oorlog onvermijdelijk maakt: de bloei van het nationale kapitalisme, koloniën, de nationale staat, de handel, de concurrentie. Gij hebt alles gewild wat men overal wil en gij hebt gekregen: de oorlog, die men nergens „wil". Nu de anderen het doen, moeten wij ook wel. Precies, dat zegt men in alle landen. Maar met uw verering voor het monster staat hebt ook gij, parlementaire socialisten, in alle landen het nationalisme aangewakkerd. Gij hebt de dienstweigeraars laten opsluiten en helpen opsluiten. Gij hebt de dienstweigering onder de jeugd bestreden. Gij hebt zonder protest toegelaten, dat buitenlandse anti-militaristen werden geweerd of ze zelf laten arresteren. En nu de catastrofe er is, wast gij uw handen in onschuld en bestijgt ministerzetels.
Ofschoon alle voorgangers van het socialisme ons telkens weer hebben voorgehouden, dat het kapitalisme ons steeds opnieuw in oorlogen zal storten, hebt gij uw gehele politiek ingesteld op het voortbestaan van het kapitalisme. Het heeft de oorlog gebracht en gij helpt hem voeren. Gij hebt het socialisme dermate verloochend, dat de fascisten met úw woorden van weleer propaganda maken „tegen het kapitalisme" en voor het „socialisme". Terwijl uw Arbeiderspers de foto's brengt van een jong, welvarend gezin, werken zij met foto's van paupers en proleten, zoals die vroeger in uw pers zijn verschenen. Het is een smerige demagogie. Zij zullen met het socialisme nooit ernst maken. Maar dat doet gij immers ook niet! Zij weten, dat zij daarvoor niet behoeven te vrezen, en juist daarom kunnen zij zo brutaal hun demagogie bedrijven. Gij verschuilt u achter de roomsen en protestanten, maar maakt met hen tezamen ieder stuk strijd van de arbeiders zelf, die in opstand komen tegen het hun ook door u opgelegde lot, met de verachtelijkste middelen kapot. Gij regeert met hen het kapitalistische vaderland.
Uw ontwapening hebt gij prijs gegeven. Dat was geen verloochening van beginsel, want een beginsel is het u nooit geweest. Úw leidend beginsel is sedert lang: de massa achter úw partij, in uw macht. Daarom waart gij „revolutionnair" in een revolutionnaire tijd, „ontwapenaar" in een pacifistische tijd en zijt gij „militarist" in een militaristische tijd. En alles wat gij ooit zijt, zijt gij steeds alleen maar tussen aanhalingstekens.
Ook de christenen hebben een prachtig excuus om aan het „Vermoordt elkander niet", aan het „Gij zult niet doden" te ontkomen. De oorlog is een gevolg van de zonde en zij hebben geen bezwaar aan deze zonde mee te doen. Want hij is een straf voor de ontkerstening van de volkeren, die zij moeten aanvaarden en dan tevens gebruiken als propaganda voor kerkbezoek.
Besteelt elkander niet! Vermoordt elkander niet! Dat belijden allen. En intussen wordt millioenen het allernoodzakelijkste onthouden, worden landen en koloniën geroofd en is alles dienstbaar en onderworpen aan de massale moord.
Een gevolg van het grote verschil in denken en overtuiging? Welneen! In alle landen, in de hele wereld denken immers vrijwel allen over oorlog, militarisme en nationalisme precies eender. Terwille van de nationaal-kapitalistische belangen en op bevel van de staat is het geoorloofd te stelen, te vernietigen en te doden. Ziedaar de algemene publieke opinie in gans Europa. Niet de meningen, niet beginselen, maar de belangen botsen op elkaar.
Het zijn niet de wezenlijke verschillen van inzicht, waardoor de mensen als duivels en niet als broeders tegenover elkander staan. Want bij alle verschil van mening over de te volgen weg en bij alle verschil van filosofisch inzicht en uitdrukkingswijze, is er een merkwaardige overeenstemming tussen de idealen van het oorspronkelijke christendom, het oorspronkelijke socialisme, het oorspronkelijke communisme, ja ook van het oorspronkelijke liberalisme. Als de christenen christen waren, de socialisten socialist, de communisten communist, de liberalen liberaal, dan zou een samenleving mogelijk zijn op de zedelijke grondslag die zij allen aanvaarden: Besteelt elkander niet, vermoordt ellkander niet.
Als voor dit beginsel niemand meer durft getuigen, des te luider zullen wij het doen.

REDACTIE

Met ingang van heden is het adres der Redactie:

P. WIEGMAN
NICKERIESTRAAT 29
AMSTERDAM-W.

BIJ MIJN AFTREDEN

Op het congres heb ik de overwegingen medegedeeld, die mij ertoe gebracht hebben de redactie neer te leggen: een beweging mag niet te veel gaan drijven op één persoon, ook anderen moeten naar voren kunnen komen; er waren bovendien persoonlijke redenen. Het verheugt mij, dat het congres mijn standpunt gedeeld of althans aanvaard heeft. Dit betekent niet, dat ik zonder een gevoel van weemoed afscheid neem als redacteur. Bijna 400 nummers heb ik verzorgd. De krant heeft mij naast arbeid en moeite veel vreugde en voldoening gebracht. Over gebrek aan waardering heb ik zeker niet te klagen gehad. Enkele kameraden hebben mij, zolang het hun mogelijk was, op trouwe en meer dan gewone wijze in mijn werk gesteund. De kameraden,.die met het blad hebben gewerkt om het onder de mensen te brengen, zijn steeds mijn grootste morele steun geweest, want eerst door hun inspanning kreeg mijn werken waarde. Van de zijde van onze drukker en van de typografen, die ons blad op zo keurige wijze verzorgen, heb ik in een geest van vriendschappelijke samenwerking steeds de grootste welwillendheid ondervonden. Dit alles tezamen maken de ruim zeven jaren van mijn redactie tot goede jaren in mijn leven, waaraan ik steeds met voldoening en dankbaarheid tegenover velen zal terugdenken.

Het volgende nummer verschijnt onder redactie van de nieuwe redacteur: kam. P. Wiegman. Ons blad blijft wat het was: het orgaan van het NSV. Maar iedere redacteur legt op een orgaan het cachet van zijn persoonlijkheid. Dat zal ook mijn opvolger doen. Dat doet ieder, die aan zijn werk het beste geeft wat hij te geven heeft, namelijk zichzelf, en die zich eerlijke overtuiging en eigen geweten tot hoogste maatstaf kiest. Zo verandert bij iedere redacteur een blad onvermijdelijk enigermate van karakter, en ik acht dit een voordeel, omdat niemand vrij is van eenzijdigheid.

Met de wens, dat allen de nieuwe redacteur zullen steunen, zoals velen mij hebben gesteund, draag ik hem mijn taak over om zelf als gewoon lid mijn plaats in te nemen in de rijen van het NSV. Ook als zodanig is er genoeg te doen. Ieder lid van onze organisatie heeft een taak te vervullen. Ik hoop de mijne niet te verzuimen.
Haarlem, 15-4-'40. **ALBERT DE JONG**

„TE KOOP" - „VERRAAD"

We zijn allemaal te koop. Wij verkopen onszelf. Neen, dat doen we niet allen. Laat ons dat even uitzoeken. In deze dagen van omkoperij en verraad, waar vele mensen over roepen, kan het zijn nut hebben. Men is in zulke tijden heel gauw het hoofd kwijt. Een bericht uit Amerika, heel ver weg, brengt vele hoofden op hol. Zo was het j.l. Zaterdag en Zondag. En de regering, waar toch vele mensen sterk in geloven, had ons nog goed op het hart gedrukt dat wé kalm moesten blijven en niets zeggen. Maar het bevel kwam van de regering, dat de haven ontruimd moest worden, en dat liep op Zaterdagavond over de toonbank. En dat verwekte angst. Het was geen kleinigheid om al die schepen naar binnen te brengen door één enkele sluis. Dat ging de hele Zondag maar door en geen enkele kerkganger protesteerde. Zij waren zeker dat het Gods wil is en wat de overheid doet, is goed gedaan.....
Neen, toch niet! Nooit zullen de kerkgangers een z.g.n. goddeloze aanspreken als ze de kerk uitkomen. En nu had ik de eer door een groepje aangesproken te worden.
Een kort gesprek:
— Hoe staat de zaak?
— Zoals het staan kan.
— Wat een praat! Het staat toch op spanning?
— Zal wel.
— Zal wel? Je ziet toch wat er gaande is!
— Wat is, moet zijn.
— Wat is dat nu voor 'n praat! Terwijl ieder zich het hoofd gek denkt, ben jij zo onverschillig mogelijk. En anders loop je je 't gat uit d'haken met je krantjes.....
— Stop maar! Ik zal je kort antwoorden. In de eerste plaats valt het me lelijk tegen, dat jullie zo

Onze Eén-Meileuzen:

Tegen de aantasting der politieke vrijheid - Voor de handhaving van het levenspeil der arbeidersklasse — Tegen de oorlogen der staten — Voor de revolutionnaire vrede der volken.

weinig Godsvertrouwen en regeringsvertrouwen hebt. Ik heb nooit beweerd dat ik vertrouwen had. En toch ben ik helemaal niet angstig. Weet je hoe dat komt?
Ik heb op niemand vertrouwd. Ik heb zelf de zaak bekeken. Ik ben steeds in de weer geweest om de hoofden van de massa te verhelderen en nu dat niet gelukt is? De massa — en daar horen jullie ook bij - - heeft zich steeds door duistere machten laten leiden en laten beliegen en uitbuiten. De massa heeft in de laatste jaren meer gedaan om vernielingswerktuigen te scheppen dan producten voor menselijke behoeften. Dit, wat we nu hebben, moest daar onvermijdelijk op volgen. Het volk heeft voor de winstmakers een ontzaggelijke hoop oorlogstuig gemaakt, waarmede ze nu gedwongen worden elkaar af te maken. Nu hoor ik jammeren: „Och, och buurvrouw, wat is het toch wat hè! Mensen, die elkaar nooit een stro in de weg gelegd hebben, moeten elkaar ijskoud vermoorden." Dat jammeren heeft nu geen zin meer. Jullie kunt nu alles accepteren. Ik heb dat lang voorzien. Ik ben daar lang op voorbereid en heb mij zelf er mee vertrouwd gemaakt. Zelfvertrouwen is heel iets anders dan Godsvertrouwen of leidersvertrouwen! Denk daar eens over na. Goeden dag!

Een oud-zeeman komt mij tegen, vlak na de eerste berichten uit Noorwegen. Hij zegt: „Er is verraad in 't spel! Nooit zullen oorlogsschepen door de nauwte van de Oslo-fjord kunnen opstomen, als er geen verraad in 't spel is."
Ik zeg: „In de oorlog is alles verraad en omkoperij."
En laat ons nu eens op dit thema ingaan. Onze bootwerkers staan tegenwoordig aan de markt en trachten hun arbeidskracht te verkopen. Zij zelf bepalen niet eens de koopsom. Dat doet een patroonsbestuur en besturen van christelijke en sociaal-democratische organisaties. En de havenmeester, met een paar gedeputeerden van de provincie, waken er over dat de arbeiders hun recht krijgen en niet bestolen worden. Precies als Duitsland nu waakt over Denemarken en Noorwegen.
Dit nu is of moet eigenlijk niets meer zijn dan een handeltje over arbeidskracht. Daar blijft het echter niet bij, want met de laatste staking is sterk naar voren gekomen, dat je elke zelfstandigheid en alle zelfvertrouwen af moet leggen en lid van de kerk worden, die de uitbuiters je aanwijzen.
Dus zij kopen nog meer dan je arbeidskracht, zij willen je hersens stukslaan en in een kastje opsluiten. Dat gaat te ver, maar vele arbeiders lenen zich daarvoor.
Deze handeltjes over geestelijke waarden worden zeer ver doorgedreven. De staat en de kerk zijn daar steeds in voorgegaan. Een arbeiders, die met zijn hele gezin katholiek was geworden, verdedigde dit later met: Wij hebben het er maar eens wat goed mee!
Daar heb je de staatsambtenarij, de lui met vaste betrekkingen, ze vertellen je steeds: In mijn positie mag ik niets zeggen. Ik ben aan mijn betrekking gebonden. Jij kunt wel propaganda maken, jij bent vrij, maar wij ambtenaren mogen dat niet . . . . .
Zij zijn dus met huid en haar verkocht.
Een spion - - v/aar ze het tegenwoordig zo druk mee hebben - - verkoopt zich ook. Hij legt veel risico op zijn lijf en legt alles op de winst. Hij verkoopt zich duur, maar moet, volgens burgerlijke begrippen, niet veel karakter hebben. Ik wil het niet uitzoeken, hoe groot het corps *van* verraders is, die meewerken aan het vernietigen van mensenlevens. Het is eenvoudig verschrikkelijk en het is meestal een kwestie van iets meer of minder. Bij een simpel werkstakinkje heb je ze tegenwoordig al bij de vleet.
Daar ligt al te veel op het lijf en Nietzsche zegt: „Het lijf is een groot verstand, een veelvuldigheid met één zin, een krijg en een vrede, een kudde en een herder."
Maar Nietzsche heeft het hier tegen de „verachters" van het lijf, dat zijn de zwartrokken en heersers, die de millioenen tegenwoordig naar de eeuwigheid sturen. En dan heeft hij het over het scheppende Zelf. „Het scheppende Zelf schiep zich achten en verachten, het schiep zich lust en wee. Het scheppende lijf schiep zich de geest als een hand zijns wils."
Het lijf kunnen we dus niet verachten maar daar hoort een scheppende Zelf bij.
Maar waar begint nu de verradersrol en waar eindigt ze? En waar begint en eindigt koop en verkoop?
Jaren geleden heeft men heel wat drukte gemaakt over gasdirecteuren en steekpenningen. Dat is nu weer van de baan en nu horen we weer van andere bedrijven. En hoeveel procenten geven wapenfabrieken? Het is niet uit te zoeken waar een begin en een einde is. Laat ons zeggen dat het begint bij een sigaar of een dubbeltje fooi voor een sluisknecht, maar waar moeten we nu het einde vinden?

De vorige week heb ik een vergelijking gemaakt tussen Domela Nieuwenhuis en Troelstra. Er is in de socialistische en anarchistische pers en in het dagelijkse leven, vaak gesproken van renegaten en verraden. Dit is ook weer gevaarlijk, want ook hier geldt: waar is het begin en waar is het einde?
Overal vinden we groepen, die huilen met de vijand. Dat is het beroerdste! Was het verschil van inzicht, een ander principe, er kon niets tegen zijn.
In Noorwegen waren er een paar duizend, die het direct met de nazi's hielden. Hoeveel zullen er bij ons zijn?
De NSB.-ers hebben hier nooit vat gehad en toch had Rost van Tonningen hier onlangs een goede vergadering. Weer ontevredenen dus met de bestaande groeperingen.
En nu kom ik nog even neer op het jubileumnummer van Het Volk. De sociaal-democraten zijn tegenwoordig voor vaderland en vorst, voor oorlog, tucht en discipline. Zij hebben volkomen de kapitalistische allures te pakken. Maar als we nu het jubileumnummer bekijken, dan zien we achtereenvolgens advertenties van hele pagina's van Rinso, van Robinson, van Droste, van Theodorus Niemeyer en de Centrale Levensverzekering. Ik weet niet wat die reuzenadvertenties kosten, maar ik denk dat ze veel geld opbrengen. En het is een oude kapitalistische tactiek om op deze manier de pers om te kopen. Vandaar dat de pers de niet al te liefelijke benaming van „hoer" heeft ontvangen: een vrouw die lichaam en ziel verkoopt. R. T.

HET TIENDE NSV.-CONGRES
GEHOUDEN OP 6 EN 7 APRIL 1940 TE AMSTERDAM

ZATERDAGMIDDAGZITTING

Voorzitter: J. Lambo.
De Voorzitter opent te ruim twee uur het congres met een rede, die in De Syndicalist van 13 April is afgedrukt. Blijkens de presentielijst zijn 33 plaatselijke organisaties, 7 SAS.-sen en 6 federaties vertegenwoordigd, alsmede de LSVB. Voorgelezen worden begroetingen van de IAA., van de deense, de noorse, de zweedse en de belgische syndicalisten, alsmede van kam. M, Dijkstra. (Zie De Syndicalist van 13 April).
De vergoedingen voor de afgevaardigden worden vastgesteld op dezelfde bedragen als voorheen. Bij de vaststelling van de dagorde verzoekt SAS. Utrecht voortaan later te beginnen, daar niet alle afgevaardigden — bijv. die van Bouwvak Utrecht — te twee uur present kunnen zijn. De Voorzitter antwoordt, dat het vorige congres nog een uur vroeger begonnen is. Door later te beginnen zou men tijd te kort komen.

VERSLAG SECRETARIAAT EN BELEID BESTUUR

SAS. Amsterdam brengt de secretaris hulde voor het keurige verslag, en spreekt de wens uit dat alle leden van het NSV. het verslag zouden bezitten en lezen. Bij het lezen ervan krijgt men de indruk, dat er in het NSV. heel wat meer gebeurt dan men zich gewoonlijk bewust wordt, al is het lang niet genoeg. Dat er niet meer is gebeurd, is meer de schuld van de leden dan van het NSV.-bestuur. Stuk voor stuk zouden de leden moeten werken voor de uitbouw van het NSV. Helaas mist men veelal de daartoe geschikte krachten, en de behoefte doet zich gevoelen aan richtlijnen. Ter demonstratie diene, dat de Bouwvakfederatie, op wier verzoek het vraagstuk der collectieve contracten op de agenda van dit congres is geplaatst, geen kameraad kan aanwijzen die in staat is het standpunt dier federatie uiteen te zetten. Het is nodig, dat er in de verschillende federaties mensen zijn, die naar buiten kunnen optreden en de houding en tactiek der federaties kunnen uiteenzetten en verdedigen. Meermalen is er gesproken over kaderwerk, maar tot dusverre is niets in die richting geschied. Ook het bestuur van het NSV. bemerkt dit gebrek aan krachten, en tot de taak van dit bestuur behoort het dan ook, dusdanige inlichtingen en voorlichting te verstrekken, dat de leden aan de hand daarvan hun taak, ook naar buiten, kunnen vervullen.
Bovendien, en hier heeft spreker voornamelijk de Voorzitter op het oog, moeten alle bestuurders van het NSV. voortdurend bereid zijn voor de beweging op te treden. Het zijn altijd De Jong, Madlener en soms Nieuwenhuyse die als sprekers optreden; vraagt men de anderen, dan stuit het op bezwaren. Wie in een beweging een functie aanvaardt, moet de gevolgen daarvan eveneens aanvaarden. Het gaat niet aan, zoals men zoeven kon horen van Bouwvak utrecht, dat men terwille van een patroon zich aan werk voor de beweging onttrekt.

SAS. Den Haag vraagt of een op 3 Januari verzonden overzicht van de werkzaamheden van SAS. Den Haag en het voorstel tot het uitgeven van een kalender niet door de secretaris zijn ontvangen.

Bouwvak Amsterdam spreekt zijn misnoegen uit over het feit, dat Madlener, toen twee leden van Bouwvak Amsterdam, die zijn mening vroegen wat te doen bij een staking, waarbij men kon verwachten, dat de arbeiders zouden gaan oplopen, deze mensen niet naar de stakingsleiding heeft verwezen, maar geadviseerd, mee te gaan oplopen. Afgezien van het feit, dat de staking nog in een stadium van ontwikkeling verkeerde, had Madlener zeker de bevoegdheid niet, een dergelijk advies te geven.

De Jong (Secretaris) kan natuurlijk niet ingaan op de klachten over de onbevredigende toestand in de federaties. Voor het kaderwerk is door het vorige congres een commissie ingesteld, die echter pas op 15 December 1939 rapport heeft uitgebracht. Toen was het te laat, er iets van uit te voeren.
De brief van SAS. Den Haag schijnt verloren te zijn gegaan. Maar als er na de verschijning van de voorloopige beschrijvingsbrief over geschreven was, had het voorstel toch op de definitieve beschrijvingsbrief geplaatst kunnen worden.
Het bestuur is dankbaar voor de waardering, die het verslag heeft gevonden.

Madlener erkent, dat zijn optreden fout is geweest. Zijn mening is, dat de syndicalisten bij alle acties de bedrijfseenheid moeten bewaren, en zich niet laten gebruiken als voorhoede, die het eerst uit de bedrijven loopt en het laatst terugkomt, daardoor uit de bedrijven gesloten worden en er hun invloed verliezen. Natuurlijk had hij de mensen naar het stakingsbestuur moeten verwijzen, maar van een stakingsleiding was hem niets bekend.

De Voorzitter merkt op, dat het feit, dat altijd dezelfde sprekers op vergaderingen optreden, voor een groot deel te wijten is aan de afdelingen, die wel „sterren van de eerste grootte" vragen, maar die van de tweede en derde grootte niet uitnodigen.

Het verslag van de secretaris en het beleid bestuur worden daarop zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

VERSLAGEN DER COMMISSIES
JEUGDCOMMISSIE

Madlener deelt mede, dat het helaas niet mogelijk is geweest een verslag van de werkzaamheden der jeugdcommissie uit te brengen. Volgens het reglement is de landelijke jeugdraad samengesteld uit 3 vertegenwoordigers van de SAJO., 3 van de OJP. en 3 van de jeugdcommissie van het NSV. Door het overlijden van de SAJO. vervielen de vertegenwoordigers dier organisatie, de vertegenwoordigers der OJP. hebben herhaaldelijk gewisseld, terwijl De Graaf door het SAS. Amsterdam als bestuurder der OJP. is afgezet, daar hij geen lid was van het NSV. Zodoende kon hij ook niet langer secretaris blijven van de Jeugdraad. Alle pogingen om de bescheiden uit zijn handen te krijgen zijn tot dusverre op niets uitgelopen. Het uitbrengen van een systematisch verslag was dus daardoor niet mogelijk.
Er is een blaadje uitgegeven, „Van Jongens en Meisjes", maar ofschoon 2500 ex. aan de jeugdgroepen en de instanties van het NSV. zijn rondgezonden, heeft slechts één organisatie haar toegezonden nummers betaald, zodat van een regelmatige uitgave niets kon komen. Het is niet gemakkelijk geschikte mensen voor het jeugdwerk te vinden. In Den Haag is de zaak in orde, in Rotterdam gaat het, na het verdwijnen van afdeling Centrum, weer vooruit, Utrecht is practisch overleden, in Enschedé heeft men de gewoonte bij bijzondere gelegenheden iets met de kinderen te ondernemen, maar voor een vast groepsverband ontbreken de mogelijkheden. Een poging in Wieringen schijnt goed te gaan.
Het Zomerkamp 1939, waar een 120 kinderen waren, is in elk opzicht, ook financieel, een succes geworden. Het is nodig in de nieuwe jeugdcommissie mensen te benoemen, die lust en liefde voor het jeugdwerk hebben.

Bouwvak Utrecht zegt, dat het overlijden van de OJP. Utrecht te wijten is aan het optreden van de jeugdraad, maar zal niet verder op de zaak ingaan.

De Jong (Secretaris) acht het noodzakelijk het jeugdwerk niet te beperken tot de OJP. Er moet een beweging komen van jongeren van 14 tot 18 jaar. Vooral hieraan moet de jeugdcommissie van het NSV. alle aandacht wijden.

SAS. Rotterdam organiseert reeds de jeugd als zij de OJP. verlaat in fietsclubs.

COMMISSIE SOCIALE ADVIEZEN

SAS. Amsterdam zou het op prijs stellen als de werkzaamheden en successen van deze commissie in De Syndicalist werden bekend gemaakt, vooral om propagandistische redenen.

Madlener wil gaarne aan deze wens voldoen, maar niet alle gevallen zijn voor publicatie geschikt.

Over **de andere verslagen wordt door niemand het woord verlangd. Alle verslagen worden goedgekeurd.**

VERSLAG PENNINGMEESTER

Vonk (Penningmeester) deelt naar aanleiding van schriftelijke vragen mede, dat „Lening O.G." een lening is aan een organisatie. „Lening O.G." is overgeboekte lening, bijv. aan de h.h. kas uit de weerstandskas. De post „afschrijving balans 1935" ad *f* 260.— is een gevolg van een besluit van het vorige congres om deze post, waarvan de oorsprong niet meer was na te gaan, te annuleren. De post „delegatie Spanje" heeft spreker nog steeds beschouwd als een schuld van de h.h. kas aan de weerstandskas. Tegen annulering heeft spreker geen bezwaar.
Daartoe wordt besloten.

De post „De Syndicalist *f* 325.—" bestaat voor een deel uit door spreker ontvangen gelden, die voor het orgaan bestemd waren, voorts uit een bijdrage van de h.h. kas in uitgaven van De Syndicalist ad *f* 300.— per jaar, welk bedrag niet in de administratie van het orgaan voorkomt.

GSV. L.F. zegt, dat aldus een onjuist beeld ontstaat van de positie van De Syndicalist. Deze heeft dan geen winst gemaakt van bijna *f* 400.—, doch slechts van bijna *f* 100.—. Alle uitgaven voor De Syndicalist behoren over de administratie van dit orgaan te lopen.
Besloten wordt dat dit voortaan zal gebeuren.

Vonk (Penningmeester) deelt verder mede, dat een fout van 1 cent is ontstaan doordat de zetter de halve centen heeft weggewerkt met het oog op de ruimte. De post „congreskosten" staat niet op de verlies- en winstrekening, omdat het een vordering is op de organisaties, waarop wordt afbetaald. Het verschil tussen inkomsten FISN. en uitgaven FISN. is een gevolg van het feit, dat de in December ontvangen bedragen eerst in Januari worden overgemaakt. De eerste post van Algemeen overzicht 1938 moet niet zijn *f* 1025,17, maar *f* 1052.17. De fout is onverklaarbaar, want in de drukproef stond het goed.

SAS. Den Haag vraagt, waarom Transport L.F. niet voor het FIS. betaalt, en verzoekt voorts inlichtingen over de lening aan J. B.

Vonk (Penningmeester) heeft Transport L.F. herhaaldelijk gewezen op de verplichting, een halve cent per lid en per week aan het FIS. af te dragen, maar deze organisatie vreest, dat daardoor de vrijwillige steun in het gedrang zal komen en weigert te betalen. J. B. heeft afbetaling toegezegd.

Transport L.F. merkt op, dat verschillende afdelingen zich afvragen wat zij met een dergelijk congresbesluit te maken hebben.

SAS. Amsterdam stelt voor, Transport nogmaals uit te nodigen aan haar verplichtingen te voldoen, daar zij anders zal moeten worden „getransporteerd".

SAS. Enschede vraagt, of zijn schuld van *f* 130.—, die vastzit in meubilair, niet als inventaris NSV. kan worden overgeschreven.

Vonk (Penningmeester) heeft hiertegen wel 'bezwaren.

Transport Amsterdam vindt het wonderlijk, dat Transport L. F. niet aan zijn verplichtingen voldoet t.a.v. het FIS., maar wel voorstelt, een cent per lid en per week af te dragen voor een jeugdfonds.[1]) Intussen weten de afdelingen van Transport niet beter dan dat aan alle verplichtingen wordt voldaan en het had wel op de weg gelegen van de penningmeester van het NSV. om deze afdelingen van de houding van het federatiebestuur op de hoogte te stellen, zodat zij dit op zijn plicht hadden kunnen wijzen.

Vonk (Penningmeester) meent, dat een dergelijke pressie ook zonder bemiddeling van het NSV.-bestuur van de organisaties had kunnen uitgaan, die immers uit het verslag de nalatigheid van het federatiebestuur kunnen constateren.

Van den Berg (Contrôle-commissie) brengt de penningmeester dank voor het nauwgezet bijhouden der boeken, doch spreekt de wens uit, dat de controle niet weer over anderhalf jaar tegelijk zal moeten worden uitgeoefend.

Vonk (Penningmeester) herinnert er aan, dat hij na zijn ziekte onmiddellijk op controle heeft aangedrongen; men heeft hem echter geraden de zaak rustig aan te vatten. Hij zal wederom opgenomen moeten worden, doch heeft de boeken bijgewerkt tot 31 Maart, zodat de controle toch geregeld zal kunnen plaats hebben.

De Voorzitter deelt nu mede, dat kam. Vonk eigenlijk al opgenomen had moeten zijn, en wel voor het ondergaan van een operatie. Hij heeft deze echter uitgesteld om op het congres present te kunnen zijn. Voor dit bewijs van zijn grote toewijding zegt spreker kam. Vonk hartelijk dank. (Applaus).

Het verslag van de penningmeester wordt daarop met algemene stemmen goedgekeurd.

VERSLAG ADMINISTRATIE DE SYNDICALIST

Vleggaar (Administrateur) deelt naar aanleiding van ingekomen vragen mede, dat de post voor banderolleren op het kasoverzicht van 1938 hoger is dan op de verlies- en winstrekening van dat jaar doordien in 1938 nog een deel van 1937 betaald is.

De Voorzitter herinnert er aan, dat op de vergadering van federaties en SAS.-sen op 8 Mei 1938 besloten is, de prijs van de krant met één cent te verhogen, aan de federaties een bijdrage in het tekort te vragen, het resterende tekort te dekken en op ieder congres de vraag onder het oog te zien, of op deze wijze kan worden voortgegaan. Gezien het saldo over 1938 en 1939 stelt spreker vast, dat geen vrees voor een onverwacht groot tekort behoeft te bestaan, zodat thans geen bijzondere maatregelen nodig zijn.

Het verslag van de administrateur wordt daarop met algemene stemmen goedgekeurd.

VERSLAG BROCHUREDEPOT [2])

Door een viertal organisaties wordt erover geklaagd, dat „Nationalisme ,en Cultuur" zo slecht gebonden is. Vonk stemt dit toe. De eerst geleverde exemplaren waren beter. De betaling aan de binder is stopgezet. Het NSV.-bestuur zal zien, wat in dezen te doen is.

Het verslag van het brochuredepôt wordt met algemene stemmen goedgekeurd.

De Jong (Secretaris) beveelt het zo juist verschenen boek „Oproep tot Socialisme" van Landauer aan, dat door de VAU. keurig is uitgegeven. Het NSV.-bestuur is in de gelegenheid het voor leden goedkoper beschikbaar te stellen.

BELEID REDACTIE DE SYNDICALIST

Metaal Amsterdam heeft niets dan lof voor de wijze waarop de redactie is gevoerd. Alleen heeft het aanstoot gegeven, dat J. R., een niet-lid, in zijn „Critische Notities" aan de leden eens zal vertellen, hoe het moet.

Transport Groningen zegt, dat er nog meer niet-leden zijn, die meewerken, zoals R. T.

Transport Amsterdam zou de artikelen van R. T. niet graag missen. Iets anders is het, als een niet-lid komt vertellen hoe het moet.

De Jong (Redacteur) stelt vast, dat het congres niet de medewerking van alle niet-leden wil uitsluiten, en dat het bezwaar, gemaakt tegen de inhoud van een of meer stukjes van J. R., venband houdt met het feit, dat deze geen lid van het NSV. is. Spreker is het er volmaakt mee eens, dat deze medewerker lid van het NSV. behoorde te zijn, hij heeft daartoe al zijn best gedaan met het resultaat, dat betrokkene zich als lid heeft aangemeld. Hij is toen echer door de betreffende organisatie geweigerd. Dat spreker van deze medewerker artikelen heeft geplaatst, kan men hem moeilijk verwijten, daar zijn medewerking ook op ander terrein door het gehele NSV.-bestuur aanvaard en zelfs ingeroepen is.
Hoewel R. T. niet in ieder opzicht het syndicalistisch standpunt deelt, stelt spreker diens medewerking, aangevangen naar aanleiding van een stuk directe actie in het transportbedrijf, zeer op prijs, ook omdat eraan verbonden is het verspreiden van 50 ex. van ons blad in een streek waar het anders niet komt; dat is een belangrijk stuk propaganda.

SAS. Groningen is er van overtuigd, dat R. T. voor 60 pct. aan onze zijde staat.

Het beleid der redactie wordt met algemene stemmen goedgekeurd.

ZATERDAGAVONDZITTING

Nadat kam. Madlener de films van het Pinksterkamp 1938 te Hilversum alsook van het Kinderkamp en de Landdag te Zeist in 1939 heeft gedraaid en een aantal zaken van huishoudelijke aard zijn afgedaan wordt de behandeling der agenda voortgezet.

VOORSTEL 7
Bouwvak Haarlem, GSV. Haarlem, Metaal Haarlem en Transport Haarlem:
7. Het congres overwege de mogelijkheid om over te gaan tot uitbreiding van De Syndicalist door naast de redacteur één of meer vaste medewerkers te benoemen. In verband met dit voorstel onderzoeke het NSV.- bestuur de mogelijkheid om de krant in groter formaat uit te geven of per maand een bijblad aan De Syndicalist toe te voegen.
(Bij aanneming van dit voorstel stellen genoemde organisaties Alb. de Jong candidaat als vaste medewerker.)

SAS. Haarlem is van mening, dat waar meer en meer de krant de kurk wordt, waar de hele beweging op drijft, het van belang is het blad te vergroten. Wat gebeurt er in Zweden, hoe zijn de verhoudingen in Amerika? Is het niet mogelijk een der redacteuren van het zweedse orgaan als vaste medewerker te krijgen, of b.v. Rocker te vragen om een artikel over de toestanden in Amerika? De Syndicalist kan aldus zijn positie als het meest vooraanstaande blad in de libertaire beweging nog versterken. Mogelijk zou De Jong zich met het buitenlands overzicht kunnen belasten, de artikelen van Schutte konden worden uitgebreid, eventueel een roman als feuilleton worden opgenomen — allemaal dingen, die inhoud en oplage ten goede komen.

De Voorzitter acht dit plan financieel absoluut onmogelijk.

SAS. Haarlem vraagt, of het niet mogelijk is een speciaal fonds voor dit doel te vormen, en de kosten gedeeltelijk te compenseren door advertenties op te nemen. Naast de administrateur, die zijn handen vol heeft aan de administratie, zou dan iemand geplaatst kunnen worden die zich speciaal op de reclame-campagne moet toeleggen.

Vleggaar (Administrateur) is eventueel bereid, met een dergelijk „iemand" samen te werken, mits men goed beseffe, dat geen grotere financiële verplichtingen aan de organisaties kunnen worden opgelegd. Van het aanbod om gratis nummers voor het werven van lezers ter beschikking te stellen wordt weinig of geen gebruik gemaakt.

Een lid der GSV. vraagt of SAS. Haarlem candidaten weet voor de voorgestelde functie. Het blad is aantrekkelijk genoeg, want waar ermee gewerkt wordt, heeft het succes. Er moet dus mee gewerkt worden en als de oplage dan aanzienlijk kan worden vergroot, kan natuurlijk ook de inhoud worden uitgebreid.

Transport Amsterdam merkt op, dat allen het er over eens zijn, dat uitbreiding van het orgaan financieel onmogelijk is. Maar men zou, meer dan tot dusverre, artikelen kunnen brengen over de syndicalistische organisaties in andere landen, waardoor het bewustzijn, deel uit te maken van een internationale beweging, wordt versterkt. Dat behoeft slechts weinig extra kosten mee te brengen. Spreker stelt voor, aan het bestuur op te dragen naar mogelijkheden in deze richting uit te zien.

Metaal L.F. meent, dat bij SAS. Haarlem meer de bedoeling heeft voorgezeten van De Syndicalist een algemeen libertair blad te maken, dan het NSV.-orgaan te versterken. Zolang de economische strijd vrijwel is lamgelegd, zal het heel moeilijk zijn belangstelling te wekken voor De Syndicalist, nog afgezien van het algemene gebrek aan belangstelling en medewerking in de syndicalistische beweging zelf. Spreker voelt er niets voor van De Syndicalist een informatieblad te maken voor de libertaire beweging in het algemeen.

Ook de Voorzitter wijst er op, dat eerste vereiste is dat de leden van het NSV. overal stelselmatig met de krant werken — dan wordt de gewenste uitbreiding vanzelf mogelijk.

Besloten wordt dat het NSV.-bestuur zal nagaan wat er gedaan kan worden voor een betere verspreiding van De Syndicalist, eventueel door het aanwijzen van een kameraad, die zich daarmede speciaal belast in overleg met administrateur en redacteur.
Het voorstel-Haarlem is hiermede vervallen.

11. Benoeming Redacteur De Syndicalist.
Candidaat zijn gesteld:
Lud Madlener te Amsterdam door Bouwvak Haarlem, GSV. Haarlem, Metaal Haarlem en Transport Haarlem.
Albert Schweitzer door Bouwvak Utrecht.
P. Wiegman te Amsterdam door Bouwvak Amsterdam, Transport Amsterdam, Bouwvak Enschede, Metaal Enschede en Textiel Enschede.

Nadat kam. Madlener zich als candidaat heeft teruggetrokken en ook de candidatuur-Schweitzer is ingetrokken, wordt P. Wiegman met algemene stemmen tot redacteur van De Syndicalist benoemd.

(Slot volgt).

[1]) Dit voorstel was van Transport Rotterdam. — Secr. NSV.
[2]) Daar kam. Donker, nog niet ten volle hersteld zijnde, alleen op Zondag aanwezig kon zijn, is dit verslag op deze dag behandeld. Wij vermelden het op de plaats, waar het op de agenda stond. — Secr. NSV.

KRONIEK

WANNEER WIJ ?

Abessinië, Oostenrijk, Tsjecho-Slowakije, Albanië, Polen, Estland, Letland, Litauen, Finland, Denemarken, Moorwegen. Wanneer wij? Eerst was het een verrassing. het werd gewoonte. Nu is het systeem.

Onmiddellijk putte de nederlandse burgerpers uit de overrompeling van Denemarken een argument voor bewapening. Dwaasheid. Niet de deense „ontwapening", maar het systeem der bewapening in de hele wereld is, met de napoleontische dienstplicht, oorzaak, dat de nationale onafhankelijkheid dag in, dag uit wordt geschonden, onderdrukt, vernietigd. Het militarisme is geen waarborg daartegen, maar het middel daartoe. Zie Tsjecho-Slowakije, Polen, Finland. Ziet, Nederlanders, Engelsen en Fransen, uw koloniën! Wie begaan is met het lot van Denemarken, Finland en een tiental andere kleine staten, hij kan zich slechts één doei stellen: het militarisme te helpen uitroeien met wortel en tak. Onder het stelsel van het militarisme is geen nationale, geen enkele vrijheid mogelijk. Het is niet de ontwapening, maar het militarisme, dat onrecht pleegt en de beschaving te gronde richt. Wie van degenen, die nu huilen over het lot der kleine staten, hebben zich principieel en radicaal tegen het militarisme verzet? De duitse sociaal-democraten van 1914, van 1918, deze pantserkruisersocialisten? De christenen, de katholieken? De laatsten worden niet moede, in kerk en studio om vrede te bidden tot Hem, die tot Zijn kinderen (dat zijn wij) gezegd heeft, dat zij tegen elkander het zwaard niet mogen opnemen. Als zij God meer zouden gehoorzamen dan de mensen, zou dit een opruiend gebed zijn. Dan zou het halve nederlandse leger op eigen gelegenheid naar huis gaan. Maar zij nemen hun eigen gebed niet serieus en niemand neemt hen serieus, ook de regering niet, die ze stil laat bidden en praten. De advocaten van de godsdienst hebben trouwens vernuftige redeneringen genoeg om de jongens, God en Zijn gebod ten spijt, in de kazerne te houden. Maar waarover klagen zij dan en waarom huilen zij? Omdat zij tot de verrassende ontdekking komen, dat het oorlogstuig toch inderdaad gemaakt is om oorlog te voeren en niet om de vrede te waarborgen of om de werkloosheid te bestrijden? Onnozele kinderen; men moet medelijden met hen hebben.

Sumner Welles is onverrichterzake naar huis gegaan. De grondslag voor een reactionnaire vrede, waarschijnlijk op de basis van een samengaan met Duitsland tegen Rusland (hij is overal geweest, maar Moskou heeft hij niet aangedaan) heeft hij niet kunnen vinden. In Frankrijk en Engeland werd de publieke opinie, op instigatie van de pers, oorlogszuchtig. „Sterke mannen" kwamen op de voorgrond: Churchill, Reynaud. In begin April werd een duits schip getorpedeerd in de deense wateren. Denemarken protesteert tegen deze schennis der neutraliteit. Op Maandag 8 April delen de geallieerden mede, dat zij mijnen hebben gelegd in de noorse wateren met het doel: de ertsaanvoer uit Narvik naar Duitsland te verhinderen: de ertsaanvoer uit Narvik! Op de avond van dezelfde dag stelt Duitsland een ultimatum aan Denemarken, waarmee het een niet-aanvalsverdrag had gesloten. Denemarken bukt. Dinsdagochtend om acht uur is Kopenhagen in duitse handen. Dank zij zorgvuldige en langdurige voorbereiding, bestaande in militaire maatregelen en het omkopen van verraders, worden ook de belangrijkste punten van Noorwegen door de Duitsers bezet. Daaronder Narvik, de ertshaven. De Engelsen pogen de Duitsers uit Narvik te verdrijven.

Engeland schond de noorse neutraliteit. Dit was niet -- zoals Het Voiksdagblad dienstvaardig beweerde — de aanleiding tot het duitse optreden in Noorwegen, dat allang te voren was beraamd en al voor 8 April was aangevangen. Het Volksdagblad is wat te voorbarig. Het doet voortaan beter de mededelingen van de propagandadienst van Goebbels af te wachten: Engeland zou Noorwegen bezet hebben, zegt de duitse radio, maar wij zijn ze een slag vóór geweest om de Denen en Noren te beschermen. De duitse radio verdedigt niet alleen de overval op Denemarken en Noorwegen, maar ook die op Finland: „Had Finland de uiterst gematigde voorstellen van Rusland aangenomen, dan zou het thans groter geweest zijn dan het is." Moskou verdedigd door Berlijn. Natuurlijk uit angst van Hitler voor Stalin, die de nazi's op de knieën heeft gedwongen, zoals de bolsjewistische pers in Augustus 1939 schreef. Maar wij herinneren ons de geruchten over de afspraken tussen Stalin en Hitler: ik Finland en de randstaten, jij Scandinavië. Wij begrijpen nu, waarom Hitler ongeduldig op de russisch-finse vrede zat te wachten, die gesloten moest worden vóór Engeland en Frankrijk via Scandinavië ongestoord troepen tegen Rusland in het veld zouden kunnen brengen.

Wij denken met zorg aan de Zweden. Als zij oorlog moeten voeren tegen Duitsland zullen zij worden bestookt met het zweedse ijzer, dat zij aan Hitler hebben geleverd. De door de IAA. voorgestelde boycot hebben de modernen afgewezen. Die kwam te duur uit voor de zweedse kapitalisten, waarmede de zweedse sociaal-democraten zich verbonden hebben. Straks zullen zij voor hen in de oorlog moeten gaan.

Wij denken met zorg aan Nederland. Want onder het motto „Het kan Engeland niet schelen", zei de duitse zender gisteren nog veel meer: Het kan Engeland niet schelen, dat Polen werd vernietigd, dat Finland oorlog moest voeren . . . . Het kan Engeland niet schelen, of Holland en België, die buiten de oorlog willen blijven, die (verheffing van stem!) het recht hebben buiten de oorlog te blijven, het terrein zullen worden van de verschrikkingen van de oorlog . . . . .

Engeland wilde Noorwegen bezetten, zeggen de nazi's. Maar wij zijn ze een slag voor geweest. Nu zeggen zij reeds: Het kan Engeland niet schelen, of Nederland in de oorlog wordt betrokken. Het bericht uit Amerika over engelse oorlogsschepen op weg naar Noorwegen of Nederland, is door de duitse pers gretig uitgebuit en wij weten, welk een opschudding het in Nederland veroorzaakt heeft onder regering en volk. Zal de dag komen, dat de beschermers ook hier „de Engelsen een slag voor" willen zijn? Aan verraders zal het niet mankeren. De Engelsen kunnen hen gemakkelijker in Nederland dwarszitten dan in Noorwegen. Het is een troost. Maar geen waarborg.

DE DEMOCRATIE VOLGT

De schending der noorse neutraliteit door Engeland was voorafgegaan door een regeringswijziging in dit land en in Frankrijk. In beide landen, zo vertelde men ons, was „het volk" ontevreden, dat de oorlog niet energieker werd gevoerd. Natuurlijk hebben de kapitalistenbladen een dergelijke stemming, zo zij al bestond, kunstmatig gekweekt. In Engeland is Churchill op de voorgrond geschoven, een felle anti-duitser en oorlogsdrijver en de geestelijke vader der concentratiekampen, die op zijn initiatief tijdens de oorlog in Zuid-Afrika werden gesticht om er de vrouwen en kinderen van de boeren in op te sluiten.

In Frankrijk is Daladier vervangen door Paul Reynaud, de minister van financiën. Onlangs is van deze heer Reynaud een boek verschenen met zijn meest ophefmakende uitspraken voor Kamer en Senaat. Uit dat boek citeert 't Getrouwe Maldeghem het volgende:

Mogelijk heeft Hitler angst voor een nieuw Verdun, waar hij echter op rekent om de oorlog te winnen, dat is op de minderwaardigheid der democratieën. Hij denkt dat de democratieën zullen bewijzen geen opofferingen te kunnen brengen als het duitse volk, economisch, geldelijk en moreel. Hitler heeft immers de duitse democratie onder zijn ogen zien instorten. Hij heeft ze door geldelijke moeilijkheden ten onder zien gaan, en dan had hij maar de hand uit te steken om de vrucht, rijp voor zijn bewind, te nemen. Bemerkt u dan niet, heren, dat Hitler als een ordewoord heeft gegeven de franse mobilisatie met niets te storen. Hij rekent er immers op dat Frankrijk dat niet zal kunnen blijven dragen: een man op negen inwoners gemobiliseerd, dat Frankrijk geen ontberingen zal kunnen lijden. Hij wacht tot wij in huiselijke twisten vallen.

Het is derhalve de gewichtigste vraag, ging minister Reynaud verder, hoe Frankrijk zich financieel staande zal houden. Door de wet de prijzen zo laag houden als op 1 September, zodat de lonen niet verhoogd behoeven te worden? Dat gaat niet, want de grondstoffen kosten duurder. Wat dan? Alles rantsoeneren? Zulks duurt 'lang eer men er goed mee op dreef is. Ik ben besloten een ander middel toe te passen, riep Reynaud uit, Frankrijk moet niet het recht van kopen verminderen, doch de koopkracht zelf verminderen. De wedden verlagen, ja, in deze tijd een ieder aftrekken, zodat ten eerste de staat minder betalen moet, en ten tweede iedereen minder kopen kan. Dan alleen blijven geld en waren voor de mobilisatie behouden!

Ziedaar hoe de democratie op kosten der armen het fascisme bestrijdt, n.l. door zijn methoden na te volgen. Die methoden geven de toon aan. In de vorige wereldoorlog werd het duitse militarisme verslagen, maar het militarisme als zodanig kwam versterkt uit de oorlog en bracht de hele wereld onder zijn laars. Misschien zullen de Fransen en Engelsen de duitse nazi's ten val brengen. Maar intussen verovert het nazisme de democratieën.

In de regering van Reynaud, die oorlog wil voeren op kosten der armen, zitten ook socialisten. Dus had zij ondanks alles in Het Volk een goede pers!

NOGMAALS : THYSSEN !

'Wij hebben in ons blad melding gemaakt van het manifest, dat de duitse groot-industrieel Thyssen tegen Hitler heeft gericht. Naar aanleiding daarvan ontvingen wij van bevriende zijde een buitengewoon belangwekkend artikel uit de Haagsche Post van 19 Augustus 1933. Dit artikel is een samenvatting van de uiteenzettingen, welke Ernst Henri in twee nummers van het „eerste-rangs londense weekblad de Week-end Review" had gepubliceerd over de machten, die achter de Hitler-beweging opereerden.

ha de ineenstorting van de Nordwolle, zo wordt daarin medegedeeld, kwam de duitse staaltrust in een moeilijk parket. Haar ineenstorting zou de hele duitse kapitalistische wereld hebben meegesleept en tot de overwinning van socialisme en communisme hebben geleid. Om dit te verhinderen kocht de regering-Brüning tegen ongeveer het dubbele van de beurswaarde 125 millioen aandelen der staaltrust, die spoedig weer tegen veel lagere prijs zouden worden verkocht.

Wie zou ze in handen krijgen? Liefhebber was de bankgroep van Otto Wolf, nauw verbonden met de katholieke partij en het Brüningbewind en met Von Schleicher en ook met de bankierswereld, waarin de Joden een rol speelden. Zij stond een gematigde binnenlandse politiek voor en een vriendschappelijke verhouding tot Frankrijk, waarmede een internationale staaltrust zou worden georganiseerd, waarin de Fransen de leiding mochten hebben. Andere liefhebber was de groep Thyssen, bestaande uit de voormannen van agressief duits nationalisme, die de andere groep zo fel mogelijk bestreed. In het begin van 1933 bereikte deze strijd tussen de beide groepen het kritieke punt. Wilde hij het pleit winnen — zo lezen wij in de H. P. van 19 Augustus 1933 — dan moest Thyssen wel handelend optreden, Brüning en Schleicher omverwerpen, en om zo te zeggen zijn eigen regering zien te krijgen. Om dat te bereiken, zegt Ernst Henri, besloot hij de weg te effenen voor Hitler. En het artikelvervolgt:

Thyssen is reeds sedert jaren gelieerd met Hitler, met wie hij nauwe persoonlijke vriendschapsbanden onderhoudt. Hij financierde en adviseerde hem. Alleen voor de Presidentiële verkiezing van 1932 verschafte Thyssen drie millioen mark contanten, en zonder deze gelden zou de grote nazipropaganda onmogelijk zijn geweest,en de nazi-partij finaal zijn ineengestort na de Von Papen-verkiezing van 1932, toen zij 2.000.000 stemmen verloor. In het begin van dit jaar, juist toen ook de strijd in de staalindustrie accuut werd, stond Schleicher op het punt de ganse Hitler-beweging voor goed de kop in te drukken. Thyssen wist dit te verijdelen. Hij, Von Papen, Hitler en Hugenberg slaagden er in, de jonge Hindenburg, die steeds aan de zijde van Schleicher had gestaan, voor hun plannen te winnen, en in stede van Schleicher werd Hitler candidaat. Hitler won, vestigde zijn regering, en verwezenlijkt nu, onder meer, het program van Thyssen. Dit program omvat: 1e. heerschappij over de staaltrust in handen van Thyssen c.s.; 2e. handhaving der kolen- en ijzersyndicaten, die grondslag zijn van het ganse kapitalistisch-monopolistische stelsel van Duitsland; 3e. ter zijde schuiven der concurrerende katholiek-joodse belangen; 4e. onderdrukking der vakverenigingen ten einde met behulp van loonsverlagingen beter in het buitenland te kunnen concurreren; 5e. vermeerdering der kans op nieuwe inflatie, ten einde naar het voorbeeld van Stinnes met weinig geld grote schulden te kunnen delgen; en 6e. een imperialistische en agressieve politiek, die een gunstige uitwerking moet hebben op de Schwerindustrie (d.i. ijzer- en staalindustrie — Red. De S.).

De ganse 'Hitler-politiek klopt met dit program; en verder schijnt ook Thyssen persoonlijk bij de wending goed te zijn gevaren. Immers, het ziet er nu naar uit, dat de hierboven vermelde 125 millioen mark aandelen Gelsenkirchener zullen worden ingebracht in een nieuwe maatschappij met 660 millioen, die ook vele, meestal tamelijk waardeloze eigendommen der Thyssengroep zal opslorpen. Door die amalgamatie krijgt de staat, in stede van ca. 50 pct. en dus de controle over de staaltrust, slechts 20 pct. in een maatschappij van Thyssen, die dan weder de Staal- en Kolen-koning wordt, en tol kan heffen van het gehele duitse volk en van zodanige stukken van het buitenland als door de staaltrust worden „bezet" of door politieke druk een goede markt worden voor duitse fabrikaten. Middelerwijl worden allerwege in Duitsland zelf de fondsen van socialisten, communisten en andere politieke tegenstanders geconfiskeerd, katholieken, liberalen en joden uit commissariaten, betrekkingen en posities verjaagd, en al hetgeen zweemt naar vakvereniging of arbeidersbond met tak en wortel uitgeroeid, zodat Thyssen en de zijnen de lonen geheel kunnen dicteren. Er wordt druk wapentuig gefabriceerd, waardoor de staalmagnaten de bestellingen krijgen. Oostenrijk wordt aangevallen omdat Thyssen de daar gevestigde Alpine Montan Gesellschaft controleert en de Donaumarkten wil hebben. Maar het grootste doelwit, zegt Henri, is nog niet bereikt. „Thyssen heeft een oorlog nodig, en het ziet er naar uit alsof Hitler hem er een zal verschaffen."

In dit artikel reeds wordt de opvatting verkondigd, dat Hitler niet van plan is eeuwig de bondgenoot der magnaten te blijven. En het suk in de H. P. besluit:

Uit het bovenstaande ziet de lezer, dat de „zware" industrie nog steeds voortgaat europa's lot te beïnvloeden, orn niet te zeggen bepalen. Zij bezorgde ons de oorlog, de slechte vrede, de Ruhrbezetting. Zij bracht Hitler op het kussen, met nog niet te berekenen gevolgen. Zij zit reeds jaren lang achter de frans-duitse besprekingen. Overal werkt zij de bewapening en vlootuitbreiding in de hand, die onvermijdelijk naar oorlog moet leiden. En zij subsidieert op het ogenblik een goed deel der propaganda die het ene land met sinistere bedoelingen in het andere voert. Zullen de regeringen en volkeren dan nooit wijs worden?

Men ziet dat de IAA. de „bekering" van Thyssen op de juiste waarde heeft weten te schatten. En ook wat er achter „de oorlog tussen democratie en nationaal-socialisme" schuilt!

LIJKVERBRANDING

Onder het opschrift „Politiek op haar smalst" bevatte de NRCt. van Maandagavond 18 Maart een tweede[1]) hoofdartikel over de Crematie. De schrijver wijst er op, dat gemeentebesturen geen colombarium mogen inrichten of steunen, terwijl bijzetting van de as op openbare begraafplaatsen niet zal worden toegelaten, en zegt dan:

Met deze regeling wordt op tyrannieke wijze ingegrepen in de wijze van lijkbezorging, welke een overledene nog tijdens zijn leven gewenst heeft of welke de nabestaanden uit piëteit tegenover overleden familieleden willen doen geschieden. Bijzetting van de as in een familiegraf op een algemene begraafplaats zal immers op deze wijze verhinderd worden. Aldus wordt de nagedachtenis aan het gezinsverband, welke door een samenbrengen van de stoffelijke hulsels van echtparen en familieleden in één graf wordt bevorderd, op ruwe wijze verstoord. Alle leden van een familie zullen in de toekomst na hun verscheiden moeten worden begraven dan wel verast, zullen zij op één plaats komen te rusten. Over volkszeden gesproken: — op deze wijze wordt aan een diep ingewortelde zede op ernstige wijze afbreuk gedaan. Dit is alles het gevolg van een geforceerde regeling, waarmede de vormen van een bepaalde levensbeschouwing aan andersdenkenden worden opgelegd.

Van niet minder beperkende aard is het voorschrift, dat slechts één verbrandingsinrichting wordt „gedoogd". Tegenover de engelse wetgeving van 1903, die oprichting van crematoria — zelfs door de „local authority"[2]) — slechts bindt aan enkele voorschriften van hygiënische aard en aan een kennisgeving aan de regering, maakt het nederlandse voorstel de pijnlijke indruk van misplaatste overheidsdwang. Het voorstel strekt, zo lezen we in de toelichting, tot consolidering van de bestaande toestand. Doch ieder weet, dat, indien hier te lande de vrijheid van de engelse wet zou hebben bestaan, in verschillende grote steden crematoria zouden zijn opgericht. Welbewust wordt derhalve paal en perk gesteld aan de vervulling van een behoefte, welke — zoals wij Zaterdag betoogden — bij de voorstanders van lijkverbranding niet door onchristelijke motieven wordt gevoed.

De 'hier besproken voorschriften zouden er, volgens de regering, toe strekken, te voorkomen, dat de zaak der lijkverbranding in de vergaderingen der lagere openbare ilchamen een twistappel zal vormen. Ook wij zijn tegen verscherping van tegenstellingen gekant, maar vragen toch, sinds wanneer in ons land de wet de politieke beginselstrijd moet uitschakelen. Het opgegeven motief komt ons gezocht voor: de werkelijke bedoeling is te voorkomen, dat de crematiebeweging van gemeentebesturen in verschillende opzichten de gerechtvaardigde vrijheid zou verkrijgen, welke de rijkswetgever haar tot elke prijs wil onthouden.

Van belemmerende aard zijn ook de voorschriften, waaraan voldaan moet worden, zal verbranding van een stoffelijk overschot kunnen geschieden. Het gaat hier om de schikkingen, welke men volgens het voorstel reeds tijdens zijn leven moet hebben getroffen. Is dit n.l. niet geschied, dan zullen de nabestaanden het stoffelijk overschot niet kunnen doen cremeren, ook al had de overledene tijdens zijn leven de wens daartoe uitdrukkelijk geuit. Met het voorstel wordt nu deze anomalie[3]) geschapen, dat de nabestaanden, bij gebreke van een testamentaire beschikking, wel kunnen vergunnen of verlangen, dat de geheel abnormale wijze van lijkbezorging, die ontleding of bewaring ten behoeve van de wetenschapsbeoefening toch altijd blijft, zal worden gevolgd, doch dat deze zelfde nabestaanden geen beslissing omtrent verassing mogen nemen. Deze anomalie is alweer kenmerkend voor dit wetsontwerp.

Men zal dus bij testament moeten hebben bepaald, dat zijn stoffelijk overschot naderhand zal worden gecremeerd. Een dergelijke schikking behoeft niet bij notariële akte te geschieden; ook een z.g. codicil („een enkel onderhands, door de erflater geheel geschreven, gedagtekend en ondertekend stuk, zonder verdere formaliteiten") ds voldoende. Op een dergelijke onderhandse schikking mogen de nabestaanden echter niet zonder meer handelen. Het Burgerlijk Wetboek schrijft voor, dat zij het codicil aan de kantonrechter dienen aan te bieden. De eenvoud van een enkele schriftelijke verklaring was den voorstellers van deze regeling blijkbaar te eenvoudig.

Dit alles geldt volwassenen èn minderjarigen boven 18 jaar. Op een leeftijd, waarop vrijwel geen jongmens er aan denkt testamentaire beschikkingen te 'maken, wordt zulks van hem verlangd, zo hij voorstander van crematie is. Van zonderlinger aard nog is de regeling met betrekking tot kinderen beneden 18 jaar, die immers geen testament kunnen maken. Beide ouders moeten schriftelijk de wens, dat hun overleden kind zal worden verast, kenbaar maken „of gemaakt hebben". Betekenen de laatst geciteerde woorden, dat een eerder overleden ouder nog tijdens zijn of haar leven zulk een wens met betrekking tot de kinderen moet hebben geuit? Men zou het uit de voorgestelde tekst opmaken, al geeft de toelichting geen uitsluitsel. Doch er wordt nog een voorwaarde gesteld: degene die voor een kind verassing wenst, moet schriftelijk verklaren, dat naar zijn beste weten het kind geen bezwaar tegen lijkverbranding had. Consciëntieuse ouders zullen zich door dit voorschrift genoopt gevoelen, met het oog op deze verklaring, het onderwerp tegenover hun kind — als het tenminste tot enig oordeel des onderscheids is gekomen -- ter sprake te brengen, hetgeen dan dikwijls op pijnlijke ogenblikken, bijv. bij een zware ziekte, het geval zou zijn. Een dergelijk wettelijk ingrijpen in de sfeer van het gezin komt ons juist van rechtse ministers volkomen onbegrijpelijk voor.

Intussen wordt nog een voorwaarde gesteld, waaraan ten aanzien van een overleden kind voldaan moet worden. Het kerkgenootschap, waartoe het kind behoorde, moet evenmin tegen lijkverbranding bezwaar hebben. Het stellen van deze eis heeft ons in hoge mate verbaasd. Vast staat immers, dat naar ons recht de ouders krachtens de opvoedingsplicht het recht hebben het kerkgenootschap te kiezen, waartoe het kind zal behoren en evenzeer om deze band te doen eindigen. Hebben zij deze keuze gemaakt, dan zal nu volgens de wet ten aanzien van de persoonlijke en tere vraag: begraving of verassing, het gezag van het kerkgenootschap treden in de plaats van het ouderlijk gezag. Dit is een misgreep, welke voor talrijke godsdienstige Nederlanders onverklaarbaar zal zijn. Doch deze eis heeft nog een andere kant. Nog daar gelaten immers, dat de wetgever verschillenden kerkgenootschappen, waar de crematie een „twistappel" is, met deze regeling allerminst een dienst zal bewijzen, is een dergelijke wettelijke oplegging van het kerkelijk leergezag aan staatsburgers o.i. in strijd met de positie der kerkgenootschappen in ons staatsbestel. Het is overigens tekenend voor het twijfelachtig karakter van het voorschrift, dat de voorstellers dit met betrekking tot volwassenen niet hebben aangedurfd.

Wij hebben de hoofdmomenten van de voorgestelde regeling de revue laten passeren. Telkens opnieuw heeft het ons getroffen, hoezeer de ministers Van Boeyen (oh.) en Gerbrandy (a.r.), die de memorie van toelichting hebben ondertekend, er op uit zijn geweest, alle denkbare 'belemmeringen op de weg der crematie op te werpen, nadat zij het „gedogen" van deze vorm van lijkbezorging in hun voorstel hadden neergeschreven. Hoezeer deze regeling de opvattingen van de tegenstanders van lijkverbranding ademt, blijkt uit de ministeriale uitlating met betrekking tot de crematie van minderjarige kinderen, dat bij een algeheel verbod daarvan zich gevallen zouden voordoen, „welke voor de bevolking moeilijk te begrijpen zouden zijn". Blijkbaar is zulk een verbod dus in ernstige overweging geweest.

De regeling wordt ons aangediend als een compromis. Dit is echter een onwaarachtige interpretatie van het voorstel. De wettelijke erkenning van de crematie, welke de concessie van rechtse kant zou uitmaken, is de erkenning van een feitelijke toestand, die, hoe betreurenswaardig uit een oogpunt van de eerbied voor de wet ook, onmogelijk te veranderen is zonder ernstige beroering teweeg te brengen. Daartegenover zou elk voorschrift van de nieuwe wet een concessie van de andersdenkenden 'betekenen. De begraving is voor de rooms-katholieken een kerkelijke wet, voor orthodoxe protestanten een christelijke traditie, opvattingen welke wij met alle vereiste eerbied tegemoet treden, maar die aan andersdenkende christenen niet mogen worden opgelegd.[4])

Men wenst de christelijke volkszeden te beschermen. Maar de volkszede, dat de wensen van de overledene door de nabestaanden, ook al is er geen regel schrift nagelaten, op pijnlijk nauwgezette wijze in acht worden genomen, wordt door de regeling ruw opzijde geschoven. De gedachte van het gezinsverband en het ouderlijke gezag worden er door aangetast, beide christelijke waarden van onpeilbare 'betekenis.

Het 'is triest te ervaren, dat het huidige kabinet in deze tijd, die om volkseenheid roept, een dergelijke, de tegenstellingen verscherpende regeling indient. Juist thans, nu van regeringszijde de eenheid ondanks pluriformiteit[5]) van levensbeschouwing terecht wordt ingeroepen, had meer verdraagzaamheid verwacht mogen worden. Niet in de laatste plaats op deze grond luidt onze conclusie kort en goed: In deze vorm is de regeling onaanvaardbaar.

---

[1]) Zie De Syndicalist van 30 Maart 1940 (hoofdartikel). Het stuk in dit nummer heeft wegens plaatsgebrek enige weken overgestaan.

[2]) Plaatselijke overheid.

[3]) Ernstige onregelmatigheid.

Zij, die de gift Gods tot hun persoonlijk eigendom maken, verklaren te vergeefs, dat zij onschuldig zijn. Want door op deze wijze het bestaan der bezitlozen terug te houden, zijn zij de moordenaars van degenen, die dagelijks van gebrek sterven.

(Paus Gregorius de Groote, in „Cura Pastoralis")

---

[4]) En de vrijdenkers, het stijgende getal dergenen, die tot geen enkel kerkgenootschap wensen te behoren en die zeker reeds meer dan een achtste van de bevolking uitmaken? Red. De S.

[5]) Veelvormige schakering.

ENIGE CIJFERS

Sinds 1914 zijn er in Nederland meer dan 10.000 overledenen gecremeerd (dus 400 per jaar). In het jaar 1938 waren het er 870, in 1939 waren het 976. In dit laatste jaar werden 23 kinderen beneden de 12 jaar gecremeerd.

Van de in het vorig jaar gecremeerden behoorden 538 of ruim 55 pct. tot een erkend kerkgenootschap (336 Ned. Herv., 40 Remonstr., 43 Luthers, 66 Doopsgezind, 12 Katholiek, 21 Isr. 20 behoorden tot andere kerkgenootschappen). 438 of bijna 45 pct. was geen lid van enig erkend kerkgenootschap. (De Socialist).

HET IS OOK MOEILIJK TE BEGRIJPEN

Een Zwitserse vriend vroeg mij waarom de wet niet wordt veranderd en de lijkverbranding wordt toegelaten. Mijn antwoord was, dat zich daartegen een meerderheid in het parlement van Rooms-Katholieken en Calvinisten verzet. „Ik dacht anders", merkte mijn vriend op, „dat in de loop der tijden noch de Katholieken, noch de Calvinisten er principieel bezwaar tegen hebben gehad, mensen te verbranden.

(DE VRIJHEID).

DE BLOEDIGE INTERNATIONALE

Generaal Franco, zo lezen wij in Neue Wege, levert aan Duitsland iedere maand 35.000 ton koper uit de mijnen der Rio Tinto (Spanje), die het eigendom zijn van engelse kapitalisten. Dit is slechts een voorbeeld uit vele. De levering, zo voegt het blad eraan toe, wordt van engelse zijde tegengesproken, maar daaraan is weinig geloof te hechten.

Gedurende de oorlog tegen Finland ontving Rusland uit Amerika 5 millioen ton koper en in de laatste 5 maanden voor 30 millioen dollar oorlogstuig.

INTERNATIONAAL ARBEIDSBUREAU

Het IAB. van de Volkenbond organiseert een internationale arbeidsconferentie, die op 5 Juni te Genève zal aanvangen. Zij zal slechts één onderwerp behandelen: „De methoden van samenwerking tussen overheid, werkgevers- en werknemersorganisaties." Deze samenwerking is het ideaal van sociaal-democraten en katholieken en draait uit op een vorm van staatstotaliteit en fascisme.

WEEKBLAD VAN HET NEDERLANDS SYNDICALISTISCH VAKVERBOND
AANGESLOTEN BIJ DE INTERNATIONALE ARBEIDERS-ASSOCIATIE

DE SYNDICALIST

Redactie: Albert de Jong, Haarlem, Tel. 27205.

Administratie: M. Vleggaar, Houtrijkstraat 170I, Amsterdam C., Postrekening 119609.

Secretaris Geschillencommissie: J. Cassa, Kortenaerstraat 13, Haarlem.

Advertentieprijs: 20 cent per regel; voor aangesloten of sympathiserende organisaties 7½ cent.

Abonnementsprijs: franco p.p. en bij vooruitbetaling *f* 0.75 per kwartaal.

Colportageprijs: **5 cent.**

ADRESSEN NSV.

Secretarissen: Albert de Jong en P. Wiegman.

Kantoor **en adres Secretariaat:** Plantage Middenlaan 38, Amsterdam C., Tel. 50524.

Penningmeester: Otto Vonk, Joos de Moorstraat 17I, Amsterdam West; Postrekening 119574.

Brochuredepóthouder: J. Donker, Lindelaan 45, Wormerveer; Postrekening 363772.

Landelijke Jeugdraad: Secretariaat: Plantage Middenlaan 38, Amsterdam C, J. Verel, Buitenhofstraat 38c, Rotterdam W., penningm., Postrekening 324180.

NSV. OFFICIEEL

Het adres van P. Wiegman is thans: Nickeriestraat 29, Amsterdam West.

GEDRUKTE STUKKEN

Volledigheidshalve vermelden wij nog de volgende verzonden Gedrukte Stukken:

No. 124 inzake 1-Meiviering.

No. 125 inzake Candidaatstelling (eventuele vacature-Wiegman).

BOUWVAKKEN

LANDELIJKE FEDERATIE

Controle. Ondergetekenden verklaren, dat zij de boeken en bescheiden over het eerste kwartaal 1940 van de Federatie en van Voorzorg van Bouwvakarbeiders in de beste orde hebben bevonden. W. H. Coerse, Th. Buitenhek, J. de Rooijen.

Attentie. Ik wil er nog eens op wijzen, dat mijn adres is: Witte de Withstraat 146II Amsterdam West en niet Mercatorplein 48, aangezien er nog bestuurders van afdelingen zijn, die de correspondentie nog steeds sturen aan het oude adres. Ik heb het toch voldoende bekend gemaakt. Nu nog dit: de gelden voor Voorzorg (W.L.-kas) moeten gestort worden op gironummer 117330, en voor de Federatie op gironummer 3043. H. J. v. d. Berg, p.m.

GEM. SYND. VERENIGING

LANDELIJKE FEDERATIE

Aan de organisaties. Kam. D. C. de Jong heeft zijn functie als penningmeester thans kunnen neerleggen. Wij zeggen hem dank, dat hij ons uit de nood geholpen heeft, omdat het niet mogelijk was, hem dadelijk te vervangen toen hij naar de Metaalbewerkers was overgegaan. Alles voor de penningmeesteresse moet voortaan gezonden worden per adres:
N. Meyer, Van Spilbergenstraat 92II, Amsterdam West. Gelden voor de GSV. L.F. kunnen gestort v/orden op postrekening 384213 ten name van: N. Meyer te Amsterdam. Het Federatiebestuur.

JEUGDBEWEGING

AMSTERDAM

Eén-Meikinderfeest der OJP. Zoals elk jaar belegt de OJP. ook ditmaal een Eén-Meikinderfeest, dat gehouden wordt in gebouw De Leeuw, Valkenburgerstraat 149, des namiddags van 2 tot 5 uur. Het zal weer een gezellige middag worden, daar er een poppentheater zal optreden. Verder zal er voor muziek gezorgd worden en niet te vergeten de versnaperingen, waarop de kinderen getracteerd zullen worden.
Doch dit alles kan alleen, wanneer de kameraden die iets voor de jeugd voelen, op onze steunlijsten een kleine bijdrage zetten. De prijs is zoals altijd en kan dus voor u geen bezwaar zijn. Kaarten verkrijgbaar bij de bekende adressen en ook aan de zaal. Hoog de OJP.! Corr.

METAAL-NIJVERHEID

LANDELIJKE FEDERATIE

Op Zaterdag 20 April moet het zegel worden geplakt op het 16e vakje. Zie goed toe of ge geen zegels mist, dan wel nog niet zo ver zijt in uw ledenboekje. Organisatie brengt alleen dan macht, wanneer wij allen onze plichten begrijpen en nakomen.

DEN HAAS

Controle. Ondergetekenden hebben kas en boeken van de penningmeester, kam. C. Pronk, nagezien en in orde bevonden. **H. v. d. Berg, F. Heppener.**

TRANSPORTBEDRIJF

DEN HAAG

Zeer belangrijke ledenvergadering op Maandag 22 April 1940, des avonds 8 uur in ons eigen gebouw, Fisherstraat 46. Er komen zeer belangrijke punten aan de orde, dus allen present. **De Secr.**

VROUWENBEWEGING

AMSTERDAM

Het nieuwe ares van de secretaresse van de afdeling Amsterdam is:
M. Wiegman—Wolters, Nickeriestraat 29, Amsterdam West.

PLAATSELIJK NIEUWS

ALMELO

De Meivergadering wordt niet gehouden in hotel „Royal", zoals in het vorig nummer werd aangekondigd, maar in hotel „Verboom" (zij-ingang). Alle leden zorgen natuurlijk aanwezig te zijn. hu wij door de afgekondigde staat van beleg waarschijnlijk een moeilijke tijd tegemoet gaan met onze organisatie, doen wij natuurlijk allemaal onze plicht.

De internationale toestand wordt belicht door Albert de Jong op Zondag 5 Mei, 's morgens half elf in hotel „Royal" bij het station. Alle leden van het SAS. geven natuurlijk bekendheid aan deze vergadering.

AMSTERDAM

Mei-bijeenkomst. De leden uit Amsterdam en omliggende plaatsen, die nog geen toegangsbewijs voor de vergadering op Woensdagavond 1 Mei in Handwerkers Vriendenkring hebben, v/orden eraan herinnerd dat aan de zaal geen kaarten verkrijgbaar zullen zijn. Men haaste zich dus, alsnog bij het afdelingsbestuur of op kantoor, Plantage Middenlaan, een kaart aan te vragen. Wie deze uitstekend verzorgde avond, waar o.a. Albert de Jong zal spreken, mist door het niet tijdig bestellen van een toegangsbewijs, doet zichzelf tekort.

Adres secretariaat SAS. Men neme nota van het veranderde adres van de SAS.-secretaris:
P. Wiegman, Nickeriestraat 29, Amsterdam West.

VAU. Hebt u het al over onze kunstavond gehad? Er nog met niemand over gesproken? Nee maar, vraag dan zo spoedig mogelijk aan een der wijklopers. Bent u misschien nog geen lid? Welaan, geeft u dan nog heden op aan een der bekende adressen. Cl komt dan ook zo „ongemerkt" aan een prachtig stel boeken, welke ook wat de uiterlijke verzorging betreft, schoon is.
Maar de Kunstavond? . . . . Daar komen Nut en Genoegen met toneelspel, Frits Kalf met declamatie, de Volksdansgroep en . . . . nog het een en ander. Er is tevens een stand met onze uitgaven! We rekenen op u. 8 Mei a.s. 8 uur precies in Handwerkers Vriendenkring. H. Lodewijks, Orteliusstr. 44, Amsterdam.

ANTWERPEN

Oorlog? Vrede? Dat beslissen de groot-kapitalisten. Van pool tot pool, over de ganse aardoppervlakte zijn de draden gespannen der vennootschappen. Hun operatieterrein ligt in alle werelddelen, waar de grond metaal en olie houdt. De macht van deze vennootschappen? Laten wij enkel zeggen dat zij de levensvoorwaarden bepalen van blanke en bruine, gele en zwarte arbeiders. Zij bepalen oorlog of vrede. Voor hen werken wij, voor hen moeten wij sterven. Gouvernementen? Zij staan, willens of niet, in afhankelijkheid van deze groot monopolisten.

Geen geld, geen Zwitsers, luidde het voorheen, nu is het nóg zo. Geen geld, dan geen proviand of oorlogstuig. „Zij" bepalen wie de oorlog ten slotte winnen mag, en dat is diegene, waar zij het meeste belang bij hebben. En hoewel vooraanstaande politiekers dit evengoed weten als wij, blijven zij het volk, de arbeidersklasse, maar zoet houden met „leuzen" en nemen de gruwelijke verantwoordelijkheid op zich, om zo'n stelsel te handhaven. Voorwaar, politiek is een fraaie zaak.

De werkloosheid vermindert in de belgische metaalnijverheid. Er kwamen grote bestellingen van rollend materieel. Frankrijk bestelde 5000 tankwagens; Duitsland 1000 en gaf reeds een voorschot van 20 millioen frank. Een gedeelte van de spoorwagens, bestemd voor China, zou aan Duitsland geleverd zijn, daar, gezien de omstandigheden, de regeling van betaling door China niet verzekerd is. Recht? Heel mooi, prachtig. O, die lelijke Japanners, die dat arme China binnenvielen. Maar heb je geen geld, slachtoffer van bewust oorlogsgeweld, dan hebben wij wel aandoenlijke woorden, maar voor de rest: help je zelf. Geen geld, geen Zwitsers. De brandkast der monopolisten beslist over leven en dood, over welvaart en vrede der volken. En toch: leve onze regering, onze partij en onze vakbond, hè jongens?

Betoging van studenten der Universiteit te Brussel. Wel neen, wij behoren niet tot de pezewevers of zuurpruimers, wij gunnen elk op zijn tijd zijn pleziertje en vooral van de jegud moeten wij begrijpen, dat zij wat losbandige luidruchtigheid aan de dag legt, want het morgen vol zorgen zal ook voor hen al te vlug aanbreken. Maar er zijn grenzen. Ook voor de studerende jeugd zijn grenzen in deze tijd, dat het gebulder der kanonnen de stem van rede en logica overdondert. Zulke studentenstreken met hun betogen voor de consulaten van Frankrijk en Engeland en tegen Duitsland, kunnen wel eens aanleiding geven tot onvoorziene gevolgen. En dan zijn het gewoonlijk niet de betogende studenten, die de al te harde klappen krijgen, maar wel de arbeiders in uniform en de bewoners van het overrompelde gebied. Trouwens, voor ons arbeiders zou het heel wat beter zijn, als die studenten eens wilden denken aan de overwonnenen in eigen land. Aan ons, die zorgen dat er huisvesting, kleding en voedsel is, maar door de heren Belgen in loonslavernij worden gehouden. Als ze toch overborrelen van vrijheidsdrang en strijden willen voor mensenrecht, welnu, er is in eigen land nog een groot gevaar te bevechten: het kapitalisme! Laten zij beginnen om de grootste schande van onze tijd: de exploitatie van de mens door de mens, uit de wereld te helpen. Wij, die daarvoor streden en ijverden, werden door de vroegere studenten, thans heren bezitters, rechters of andere instandhouders van de kapitalistische geweldstaat, gestraft, vervolgd en onderdrukt.
Het is slechts door gebrek aan macht, dat wij syndicalisten op heden niet demonstreren en tot actie overgaan tegen het kapitalisme en voor instelling ener sociaal werkende gemeenschap, omdat daardoor slechts permanente roof en oorlog kunnen worden uitgeschakeld. Wij betreuren het, dat de arbeiderspartijen en vakbonden hun historische taak verzaken, die nu hun beloften met de daad in practijk moesten brengen.
Aan slagwoorden en ronkende leuzen hebben wij niet veel, alleen de daadkracht en het stelsel beslissen.

Proletariërs aller landen verenigt u! Het algemeen socialistisch vakverbond van België geeft een manifest uit in verband met de Eerste-Meiviering. Daarin wordt aangeklaagd het monsterachtige samengaan van Communisme en Hitlerisme en tevens medegedeeld, dat de arbeiders het werk zullen staken, „niet om deel te nemen aan de traditionele optochten, aangezien er wegens de huidige gebeurtenissen geen optochten zullen gehouden worden, maar om in zichzelf te keren en om te communiceren in eenzelfde gevoel van vrede en solidariteit, met hun broeders uit alle landen, die thans vrije mannen of slaven zijn."
Eilieve, wat zijn deze mensen toch kort van memorie. Plots zijn ze vergeten, dat ze onlangs nog met de bolsjewiki samenwerkten. En hun samenwerken met de kapitalistische geweldregeringen voor imperialistische belangen, is dat volgens de leer van Marx, en in het belang van net socialisme? In het „Oude" Manifest staat:

„Het proletariaat, de onderste laag van de tegenwoordige maatschappij, kan zich niet verheffen en overeind komen zonder dat de gehele bovenbouw der lagen die de officiële maatschappij vormen, in de lucht springt.
Ofschoon niet naar zijn wezen, is de strijd van het proletariaat tegen de bourgeoisie naar de vorm voorlopig een nationale strijd. Het proletariaat van ieder land moet natuurlijk eerst met zijn eigen bourgeoisie afrekenen."

Zijn onze officiële socialisten dat alles echt en waarachtig vergeten? En vatten ze het daarom nu zo op, dat zij met de kapitalisten in één regering samenwerken, zelfs oorlog aanvaarden om de belangen der bourgeoisie te verdedigen?
Het wordt werkelijk tijd dat de socialistische partijleiders „in zichzelf keren en communiceren" over het morele verval, de verloochening van hun taak en het om hals brengen van de betekenis van de Één-Meidag en van de strijd tegen de vijand in eigen land.

DEN HAAG

Democratische overheersing. Mijn christelijke buurman -- behorende tot de Bond van Nederlandse Onderwijzers — zond mij het volgende briefje:

Wij nodigen u uit tot het bijwonen van onze openbare godsdienstige vergaderingen, welke zullen worden gehouden naar aanleiding van de ons omgevende geweldige gebeurtenissen onder de volken op alle gebied, met het oog op de grote profetische aanwijzingen der Heilige Schrift.

Dan volgen een serie onderwerpen met de gebruikelijke data er op, met als slot dat de vergaderingen uitsluitend godsdienstig zijn en iedereen hartelijk welkom is.
Het zou onbeleefd van mij zijn om een dergelijke vriendelijke uitnodiging onbeantwoord te laten. Ik schreef dus:

Eerwaarde Heer,
In gezondheid heb ik uw uitnodiging ontvangen en daarvan kennis genomen. De plechtige onderwerpen voorzien in een behoefte om de mensen terug te brengen tot God en het Evangelie. Had u nog toestemming nodig van de Overheid om deze lezingen in het openbaar te houden? Mij dunkt, dat zal wel niet, want het is een Gode-welgevallig werk en de Overheid komt immers van Godswege de handhaving van het gezag en de democratische volksvrijheden toe? Het is maar gelukkig dat de kerkelijke bijeenkomsten niet onder bewaking staan van politie of censuur! Veronderstel dat daar eens vreemde indringers binnen kwamen en de gelovigen tot opstand zouden aanzetten! Kort geleden hoorde ik, dat er te Amsterdam een congres was gehouden van het Nederlands Syndicalistisch Vakverbond, waar de recherche controle hield op de congresbezoekers en hen intimideerde. En dat terwijl dit congres een strikt huishoudelijk karakter droeg.
Vindt u dat niet in strijd met onze democratische opvattingen, waarvan de regering opgeeft dat alle bevolkingsgroepen gelijke rechten hebben om te vergaderen? Ik weet niet of u mijn mening deelt, maar de democratie wordt door een dergelijk optreden van de politie tot een aanfluiting gemaakt voor het nederlandse volk. Uw toegenegen . . . . .

HAARLEM

De vergadering met Lud Madlener en Willem van lependaal is, wat het gebodene betreft, uitstekend geslaagd. De rede van Madlener werd door de aanwezigen met belangstelling gevolgd, en gaf ons de overtuiging, dat het gestadig propageren van onze ideeën uiteindelijk meer nut zal afwerpen dan de suggestieve reclame en tam-tam-vergaderingen van de politieke partijen.
Willem van lependaal heeft op zijn wijze de rechtspleging onder de loupe genomen. Deze causeur weet, door zijn rede op een humoristische wijze voor te dragen, zijn gehoor van het begin tot het einde te boeien.
Deze avond zal nog wel eens herhaald worden, en v/ij twijfelen er niet aan, of vele geestverwanten, die thans zijn thuis gebleven, zullen dan niet ontbreken. J. H., Secr.

1 Mei. Evenals het vcrige jaar gaan wij in samenwerking met „Zang Veredelt" naar Amsterdam, om gezamenlijk de 1-Meivergadering te bezoeken. Op deze vergadering hebben alleen leden en huisgenoten toegang, zodat deelnemers (sters) zich beslist vooraf bij hun afdelingsbestuur moeten opgeven.
Het is natuurlijk overbodig om deze vergadering in een lang artikel aan te bevelen. Ieder lid zal zich zeker gedrongen gevoelen, om juist nu op deze dag met meerdere geestverwanten samen te komen, om gesterkt door de onderlinge kameraadschap onze moeilijke taak voort te zetten. Voor bijzondere mededelingen betreffende de indeling van deze avond verwijs ik u naar de aankondigingen van het SAS. Amsterdam in dit blad.
De kosten en het tijdstip van vertrek per tram worden nog nader bekend gemaakt. Lees vooral met aandacht de circulaire, die door de besturen aan u allen is uitgereikt. J. H., Secr.

HENGELO

Op Zondag 28 April spreekt M. van Praag in het Geheelonthouders-koffiehuis voor de IAMV. over „De oorlog en onze taak als anti-militaristen." Aanvang half elf. Broodmaaltijd 1—2 uur (brood meenemen). Entree *f* 0.15. Aanmelding voor deelname bij P. Van der Leur, Marktstraat 9, Almelo.

WIERINGEN

Zaterdag 13 April trad voor de muziekvereniging „Kunst na Arbeid" het toneelgezelschap „De Boog" uit Amsterdam op.
Wij stellen direct vast, dat deze avond goed is geslaagd. De zaal was flink bezet en „De Boog" hield de stemming er goed in. Een goed programma, flink doorspekt met de zo nodige anti-militaristische stukjes. Dat dit op prijs werd gesteld, bewees het hartelijke applaus, dat „De Boog" in ontvangst had te nemen.
Bij verschillende mensen werkten de traanklieren, een bewijs, dat men het spel en de bedoeling van de spelers aanvoelde. Het was dan ook een goede gedachte van „Kunst na Arbeid" om dit gezelschap uit te nodigen. Het doet goed aan, geestverwante mensen op de planken te zien, en ook door middel van het toneel voor onze beginselen te werken. Hiervoor alreeds verdient „De Boog" onze dank. Aan de amsterdamse beweging de taak, door alle mogelijke bijstand, dit gezelschap voor de beweging in stand te houden.
„De Boog" heeft door zijn optreden in Wieringen vrienden gemaakt en ik geloof namens de goed bezette zaal te mogen zeggen: Tot weerziens!

Zaterdag 20 April vindt in het gebouw „De Toekomst" een cursus plaats, waar M. van Praag het onderwerp zal behandelen: „Kinderlijke sexualiteit en sexuele opvoeding." In een drietal lezingen zullen deze belangrijke problemen behandeld worden. De entree is vastgesteld op 35 cent voor man en vrouw en 25 cent voor de enkeling. Onnodig te zeggen dat wij een volle zaal verwachten. Diegene die nog niet is aangezocht voor deze cursus, zoeke zelf het gebouw op aan de Slingerweg. De cursus begint om half acht. P. Ottens.

DIENSTWEIGERAARS

Te Veenhuizen Rijkswerkinrichting:

P. van Klaveren, 12 mnd., jarig 31 Oct., ontslag 28-8-'40.
Johannes Bakker, 18 mnd., jarig 9 Sept., ontslag 17-10-'40.
Gerrit van Dijk, 18 mnd., jarig 19 Sept., ontslag 13-11-'40.
Klaas Vermanen, 18 mnd., jarig 24 Mei, ontslag 13-11-'40.
K. Rooduin, 18 mnd., jarig 2 Mei, ontslag 28-2-'41.
M. van Hensbergen, 18 mnd., jarig 26 April, ontslag 22-3-'41.
H. Verkerk, 18 mnd., jarig 10 Sept, ontslag 6-4-41.
J. Veninga, 18 mnd., jarig 27 December, ontslag 14-4-'41.
D. J. de Smit, 18 mnd., jarig 24 Juli, ontslag 1-5-'41.
J. Wassem, 18 mnd., jarig 6 Oct., ontslag 2-6-'41.
F. J. P. Aafjes, 18 mnd., jarig 11 April, ontslag 12-6-'41.
G. de Voer, 18 mnd., jarig 28 Juni, ontslag 19-8-'41.
Cornelis Dekker, 30 mnd., jarig 12 Maart, ontslag 8-10-'41.
Rolf Nijder, 30 mnd., jarig 12 Nov., ontslag 14-10-'41.
J. van Maanen, 18 mnd., jarig 28 Nov., ontslag 16-4-'41.
Pieter de Vries, 30 mnd., jarig 7 Oct., ontslag 15-10-'41.
Teunis Sibie, 30 mnd., jarig 28 Febr., ontslag 18-10-'41.
Anne de Vos, 30 mnd., jarig 16 Dec., ontslag 21-10-'41.
Jan Meulenkamp, 30 mnd., jarig 8 April, ontslag 22-10'41.
Jurjen Zuidema, 30 mnd., jarig 1 April, ontslag 23-10-'41.
G. Verhey, 30 mnd., jarig 28 Mei, ontslag 1-3-'42.
R. Kamp, 30 mnd., jarig 21 Juli, ontslag 21-4-'42.
Klaas Drent Azn., 30 mnd., jarig 21 Oct., ontslag 22-4-'42.
Klaas Drent Hzn., 30 mnd., jarig 18 April, ontslag 22-4-'42.

Voorts zitten gevangen:

Gurbe van der Woude uit Borenbergum: 12e Depot, 4e Comp. Veldpost B.
G. Foreman uit Bilthoven: 3e-16e Depôt-Bataljon, Alkmaar
D. van der Ley uit Valthermond: H. v. B. te Den Haag.
J. Moes uit Amsterdam: Provoosthuis, Willemsoord, Den Helder.
C. H. de Bruin uit Den Haag: Kamp Waalsdorp, Wachtcommandant Den Haag.
Tieme Jilink uit Amsterdam: 2e-5e Depot Bat. Alkmaar.
J. E. Misdorp uit Amsterdam: Krelagehuis, Haarlem.
D. Mulderij uit Westzaan; 1e Comp., 21e Depot Bat. Veldpost B.

Wegens verspreiding van anti-militaristische lectuur zitten gevangen: W. P. de Vries, mw. N. Schaft en mw. C. Burgerjon, allen H. v. B. te Den Haag.

Het adres voor de dienstweigeraars te Veenhuizen is: Rijkswerkinrichting, Afd. Dienstweigeraars, Veenhuizen 1. De naam óók boven in de brief plaatsen.

Ouders en vrienden worden verzocht alle berichten omtrent adressen van dienstweigeraars enz. onmiddellijk op te geven aan: A. Dienaar, Ruysdaelstraat 17, IJmuiden Oost.

Toont uw medeleven met de dienstweigeraars door hen veel te schrijven. Met ongeduld wordt door hen naar post uitgezien.

SAS. AMSTERDAM SAS.

Plaatselijke centrale van het NSV.

Mei - Vergadering

WOENSDAG 1 MEI 's avonds 8 uur precies in HANDWERKERS VRIENDENKRING Roeterstraat

Spreker:

ALBERT DE JONG
„HISTORISCH OVERZICHT"

Medewerking van:

Muziekvereniging Steeds Voorwaarts
Jan Post, voordracht
Ruska Bornowa, dans
Zang Veredelt uit Haarlem

ALLEEN TOEGANG VOOR LEDEN EN HUISGENOTEN
op vertoon van contributieboekje en toegangsbewijs

Verschenen:

GUSTAV LANDAUER:

Oproep tot Socialisme

Ned. vertaling M. Mok, met een voorwoord van Henr. Roland Holst en uitvoerige levensbeschrijving door B. Reyndorp.

Landauers „Oproep tot Socialisme" is naar mijn mening het belangrijkste van zijn agitatorische geschriften. Geen ander is in zo hoge mate gelijktijdig critisch en opbouwend en geen ander is met zulk een vaart, met zoveel élan geschreven, overbruisend van een zo grote en diepe bewogenheid."

Henr. Roland Holst.

Ruim 200 pag., keurig verzorgd en gebonden Voor VAÜ.-abonnees *f* 1.44. Bestellingen bij:

VERENIGING ANARCHISTISCHE UITGEVERIJ

Penningm.: Orteliuskade 10III, Amsterdam West. Postgiro 330248.

GEMAKKELIJKE BETALING BIJ ABONNEMENT

23, 30, 6, 13, 20 + R,